

Sygn. akt II Ca 652/13

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Sylwia Kornatowicz (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Jolanta Pratkowiecka SO Sabina Ziser
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Zielińska

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2014 roku w Legnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa S. A. (1)

przeciwko pozwanej M. Z.

o wydanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Legnicy

z dnia 9 sierpnia 2013 roku

sygn. akt VII C 1626/12

**oddala apelację.**

**Sygn. akt II Ca 652/13**

## UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Legnicy wyrokiem z dnia 9.08.2013 r. w sprawie sygn. akt VII C 1626/12 nakazał pozwanej M. Z., aby wydała powodowi S. A. (2) określone ruchomości (punkt I). Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie, przyjmując, że powód domagał się od pozwanej wydania dużego pokoju w mieszkaniu przy ul. (...) w L. oraz jednej przynależnej do tego lokalu piwnicy. Sąd Rejonowy ustalił, że 24.08.2010 r. powód dokonał na rzecz pozwanej darowizny wskazanego mieszkania, na którym ustanowiona została dla powoda dożywotnia nieodpłatna służebność osobista, polegająca na prawie korzystania z całego lokalu wraz z M. Z.. S. A. (1), będący osobą starszą i schorowaną (padaczka, przeżyta operacja krwaka podtwardówkowego), od początku wspólnego zamieszkiwania korzystał z najmniejszego pokoju, w którym obecnie nie ma ogrzewania i światła, natomiast pozwana wraz z dwójką dzieci

zajmowała dwa pozostałe pokoje. Pozwana korzysta z postawionego na swój koszt w największym pokoju nowego pieca. Niedobry stan techniczny mieszkania wynika z pogłębiającego się konfliktu między stronami i braku środków na dokończenie wspólnie planowanego remontu.

Rozpoznając sprawę Sąd I instancji uznał, że zgodnie z art.222§1 k.c. w zw. z art.251 k.c. powodowi przysługuje co do zasady względem pozwanej roszczenie windykacyjne, lecz jednocześnie M. Z. ma skuteczne wobec powoda uprawnienie do władania nieruchomością. W myśl zawartej przez strony umowy darowizny, przy uwzględnieniu w szczególności jej §4, obie strony mogą wspólnie korzystać z całego lokalu, toteż powód nie może skutecznie żądać wydania wyłącznie dla siebie konkretnych pomieszczeń. Możliwy byłby natomiast podział mieszkania do korzystania na podstawie art.201 k.c., czego S. A. (1), reprezentowany w niniejszej sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika, nie domagał się, a podział taki w postępowaniu sądowym przeprowadzany jest w trybie nieprocesowym. Sąd I instancji wskazał nadto na treść art.298 k.c., dotyczącego zakresu służebności osobistej i sposobu jej wykonywania z uwzględnieniem osobistych potrzeb uprawnionego, zasad współzycia społecznego i zwyczajów miejscowych, a także na regulacje art.302 i 260§1 k.c., dotyczące wzajemnych stosunków między mającym służebność mieszkania a właścicielem obciążonej nieruchomości, tj. dokonywania napraw i czynienia innych nakładów na rzecz. Ponieważ powód zdecydował się na roszczenie windykacyjne, to w ocenie Sądu Rejonowego, pomimo wymagającego pilnej ochrony stanu zdrowia powoda, jego żądanie w ustalonych okolicznościach faktycznych i rozważanym stanie prawnym nie mogło zostać uwzględnione (punkt III wyroku).

Powód złożył apelację od wyroku w zakresie orzeczenia zawartego w punkcie III, zarzucając obrazę art.298 k.c. w zw. z art.5 k.c. oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyrokowania, polegające na nieprawidłowym uznaniu, że powodowi nie przysługuje prawo zajmowania dużego pokoju oraz jednej piwnicy oraz korzystania z tych pomieszczeń zgodnie z treścią umowy stron. Skarżący wskazał, że w ramach służebności przysługują mu w mieszkaniu szerokie uprawnienia, których Sąd Rejonowy niesłusznie go pozbawił, nie uwzględniając przy tym jego wieku i stanu zdrowia oraz odsyłając niepotrzebnie na drogę innego (nieprocesowego) postępowania sądowego. S. A. (1) wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie III poprzez zobowiązanie pozwanej do udostępnienia mu do korzystania i użytkowania w przedmiotowym lokalu mieszkalnym największego pokoju dziennego oraz jednej piwnicy.

**Sąd Okręgowy, przyjmując za własne prawidłowe ustalenia faktyczne poczynione w pierwszej instancji, zważył, co następuje:**

Apelacja nie podlega uwzględnieniu.

Sąd Rejonowy wydał w niniejszej sprawie prawidłowe rozstrzygnięcie, po uprzednim jednoznacznym ustaleniu, z jakim roszczeniem powód występuje. Spośród kilku możliwych żądań powód wybrał roszczenie o wydanie jednego pokoju i piwnicy do wyłącznego używania. Oświadczenie takie złożone zostało na rozprawie w dniu 2.08.2013 r. i Sąd Rejonowy był wyborem powoda związany, a nie miał podstaw do żadnych wątpliwości co do rodzaju żądania, skoro S. A. (1) działał na tym etapie procesu z pomocą profesjonalnego pełnomocnika. W tej sytuacji zgodnie z art.321§1 k.p.c. Sąd I instancji uprawniony był - i zobowiązany jednocześnie - wyłącznie do oceny powództwa windykacyjnego z art.222§1 k.c., bo tak należało zakwalifikować zgłoszone roszczenie. W pozwie żądanie sformułowane było inaczej i niejednoznacznie, gdyż na wstępie powód domagał się udostępnienia pokoju i piwnicy, a równocześnie w uzasadnieniu wskazywał na żądanie wydania mu tych pomieszczeń. Dlatego słusznie, po zgłoszeniu się adwokata jako pełnomocnika powoda, Przewodniczący podjął czynności w celu sprecyzowania żądania, co zakreśliło jego podstawę faktyczną i prawną, w ramach której Sąd I instancji rozpoznał sprawę i ją rozstrzygnął.

Słusznie uznał ten Sąd, że powództwo windykacyjne S. A. (1) nie może zostać uwzględnione. Przemawia za tym treść umowy stron, w myśl której powód może korzystać z całego mieszkania wspólnie z zamieszkującą tam również pozwaną jako właścicielką. Umowa nie określiła, by poszczególne pomieszczenia miały służyć do wyłącznego użytku stron, dlatego z powołaniem na tę umowę powód nie może skutecznie żądać wydania jednego pokoju i piwnicy. Samoistnej podstawy takiego roszczenia nie stanowi również powołany w apelacji art.298 k.c., który ma zastosowanie „w braku danych”, czyli przede wszystkim przy braku umowy, określającej sposób wykonywania służebności.

Tymczasem umowa stron wskazuje, że są one współuprawnione do korzystania z całego mieszkania, tzn. powód może go używać wspólnie z pozwaną. Sąd Rejonowy nie naruszył tego przepisu, natomiast trafnie zauważył, że w sytuacji, gdy obie strony mieszkają w lokalu, zaspokajając w nim codzienne potrzeby mieszkaniowe, możliwe jest dokonanie tzw. podziału quoad usum, czyli do korzystania, w ramach którego bada się interes obu stron i rozważa zasadność przyznania każdej z nich konkretnych pomieszczeń w lokalu. Na taką możliwość Przewodniczący wskazywał na rozprawie w dniu 2.08.2013 r., skoro jednak powód zdecydował się na roszczenie windykacyjne, to Sąd Rejonowy nie mógł przeprowadzić podziału do korzystania.

Nie mógł również ten Sąd orzec co do zobowiązania pozwanej do udostępnienia powodowi największego pokoju w mieszkaniu oraz piwnicy, czyli dopuszczenia do współposiadania tych pomieszczeń. Nie tak bowiem powód sprecyzował ostatecznie swoje roszczenie, choć treść pozwu mogła jeszcze na to wskazywać, a w apelacji skarżący powrócił do takiego żądania, jakkolwiek również z apelacji nie wynika, czy powód chce korzystać z wybranych pomieszczeń sam, czy wraz z pozwaną. Podnieść należy, że wobec związania Sądu żądaniem pozwu, jego przedmiot musi być ściśle sprecyzowany, zaś na etapie instancji odwoławczej zmiana żądania jest niedopuszczalna (art.383 k.p.c.). Dlatego ani Sąd Rejonowy, ani Sąd Okręgowy nie mogły orzekać o podziale mieszkania do korzystania ani o dopuszczeniu powoda do współposiadania poszczególnych pomieszczeń, jako że S. A. (1) domagał się wydania części nieruchomości, czyli wystąpił z powództwem windykacyjnym, które Sąd I instancji prawidłowo ocenił i oddalił, nie mając podstawy prawnej do jego uwzględnienia. Zasady współżycia społecznego (klauzula generalna z art.5 k.c.), wyznaczone szczególną sytuacją życiową powoda, nie stanowią samoistnie uzasadnionej podstawy zgłoszonego powództwa, a stosownej ochrony prawnej, do której skarżący jest oczywiście uprawniony, może on poszukiwać we właściwym trybie postępowania, na co wskazał w pisemnym uzasadnieniu Sąd Rejonowy.

Wobec powyższego apelacja powoda podlegała oddaleniu na mocy art.385 k.p.c.